

SL(5)686 - Rheoliadau Llywodraeth Leol (Coronafeirws) (Gohirio Etholiadau) (Cymru) (Rhif 2) 2020

Cefndir a Diben

Gohiriodd Rheoliadau Llywodraeth Leol (Coronafeirws) (Gohirio Etholiadau) (Cymru) 2020 yr is-etholiadau ar gyfer prif gynghorau a chynghorau cymunedol a oedd i fod i gael eu cynnal yn ystod y cyfnod rhwng 16 Mawrth 2020 a 31 Ionawr 2021, a'i gwneud yn ofynnol i'r is-etholiadau gael eu cynnal rhwng 1 Chwefror 2021 a 16 Ebrill 2021.

Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth i ddelio â materion atodol i sicrhau bod yr is-etholiadau gohiriedig yn cael eu cynnal yn unol â chyfraith etholiadol ac arfer da, a bod Swyddogion Canlyniadau yn gallu cyflawni eu dyletswyddau.

Mae rheoliad 4 yn darparu nad yw unrhyw bleidlais drwy'r post a fwriwyd mewn perthynas ag is-etholiad a ohiriwyd gan Reoliadau 2020 i gyfrif at ddibenion yr isetholiad hwnnw sydd wedi ei ail-drefnu, ac mae'n darparu nad yw pleidleisiwr drwy'r post yn cael ei atal rhag bwrw pleidlais drwy'r post arall mewn is-etholiad a ad-drefnir

Mae rheoliad 5 yn gwneud darpariaeth ynghylch sut y mae rhaid i'r swyddog canlyniadau ymdrin â'r ddogfennaeth y gellid bod wedi ei chreu cyn is-etholiad a ohiriwyd, gan gynnwys ei hanfon ymlaen at y swyddog cofrestru

Mae rheoliad 6 yn ei gwneud yn ofynnol i'r swyddog cofrestru gadw'r dogfennau hynny am flwyddyn cyn eu dinistrio (yn ddarostyngedig i orchymyn llys).

Mae rheoliad 7 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â phersonau a oedd yn ymgeiswyr mewn is-etholiad a ohiriwyd. Mae'n darparu nad yw person a oedd yn ymgeisydd yn ymgeisydd mwyach, a'i fod yn cael ei drin yn gyffredinol fel pe na bai wedi bod yn ymgeisydd.

Mae rheoliad 8 yn darparu sail ychwanegol i geiswyr wneud cais am bleidleisiau drwy ddirprwyon brys mewn cysylltiad ag is-etholiadau llywodraeth leol penodol.

Gweithdrefn

Negyddol.

Materion technegol: craffu

Ni nodir unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y pwyntiau a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Nodwn y torrir y rheol 21 diwrnod (h.y. y rheol o dan adran 11A(4) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946 y dylai offeryn gweithdrefn negyddol gael ei osod gerbron y Senedd o leiaf 21 diwrnod cyn y daw'r offeryn i rym), a'r esboniad am dorri'r rheol, a roddwyd gan Rebecca Evans AS, y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, mewn llythyr at y Llywydd, dyddiedig 3 Rhagfyr 2020.

Yn benodol, nodwn y paragraff canlynol yn y llythyr:

"Mae torri'r confensiwn 21 diwrnod yn caniatáu i'r Rheoliadau ddod i rym ar 4 Rhagfyr 2020. Mae hyn yn angenrheidiol er mwyn sicrhau bod gan Swyddogion Canlyniadau ddigon o amser i baratoi ar gyfer yr is-etholiadau cyntaf a ohirwyd y bwriedir iddynt gael eu cynnal ddechrau mis Chwefror. Rhaid i Swyddog Canlyniadau gyhoeddi hysbysiad o etholiad heb fod yn hwyrach na 25 o ddiwrnodau gwaith cyn dyddiad yr etholiad. Felly, pe bai is-etholiad yn cael ei gynnal ar y cyfle cyntaf posibl, ar 4 Chwefror 2021, byddai angen cyhoeddi'r hysbysiad o etholiad erbyn 31 Rhagfyr 2020 fan hwyraf. Pe ufuddheir i'r rheol 21 diwrnod ar gyfer y Rheoliadau hyn, ni fyddent mewn grym erbyn y byddai angen i'r Swyddog Canlyniadau osod yr hysbysiad o etholiad er mwyn cynnal yr is-etholiad."

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r ddau droednodyn yn rheoliad 7(5) yn cyfeirio at ddiwygiadau a wnaed gan Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol ac Etholiadau 2009. Fodd bynnag, nid yw'r darpariaethau perthnasol yn Neddf 2009 wedi dod i rym eto ac ni phennwyd dyddiad eto ynghylch pryd y deuant i rym. Felly'r sefyllfa bresennol yw nad yw'r darpariaethau y cyfeirir atynt yn rheoliad 7(5) wedi cael eu diwygio (eto) yn y modd a ddisgrifir yn y troednodiadau.

Derbynnir nad yw troednodyn yn rhan o'r gyfraith. Fodd bynnag, os mai diben ei gynnwys yw cynorthwyo darllynydd, byddai'n ddefnyddiol pe bai'r cyfeiriadau'n cael ei ddiweddarau i adlewyrchu'r sefyllfa bresennol.

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Nodwn na fu unrhyw ymgynghori ffurfiol ar y Rheoliadau hyn. Yn benodol, nodwn y paragraff a ganlyn yn y Memorandwm Esboniadol:

"Oherwydd natur frys y Rheoliadau hyn, ni wnaeth Llywodraeth Cymru gynnal ymgynghoriad cyhoeddus cyn i'r Rheoliadau ddod i rym. Gofynnwyd am farn rhanddeiliaid fel y Comisiwn Etholiadol, Bwrdd Cydlynu Etholiadol Cymru a Chymdeithas y Gweinyddwyr Etholiadol (AEA)."

4. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Nodyn Esboniadol yn darparu bod Gweinidogion Cymru wedi ystyried y Cod Ymarfer ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol ac wedi dod i'r casgliad:

"nid ystyriwyd ei bod yn angenrheidiol cynnal asesiad effaith rheoleiddiol o ran costau a buddiannau tebygol cydymffurfio â'r Rheoliadau hyn."

Fodd bynnag, mae Asesiad Effaith Rheoleiddiol wedi'i gynnwys ar dudalen 6 o'r Memorandwm Esboniadol.

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Dim.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Nid oes angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 14 Rhagfyr 2020 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

